

Viljandi Linnaraamatukogu

Viljandi maakonna rahvaraamatukogude 2014. aasta aruanne

Viljandi, 2014

Sisukord.....	2
1. Põhilised tegevussuunad.....	3
2. Juhtimine	3
2.1. Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud	3
2.2. Eelarve	4
2.3. Struktuur	5
2.4. Personali juhtimine ja areng	5
2.4.1. Ülevaade täienduskoolitustest 2014.....	6
2.4.2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	8
2.4.3. Maakonnaraamatukogu osa koolituste korraldamisel	8
2.4.4. Erialahariduse omandamine	9
2.4.5. Töötajate tunnustamine	9
2.5. Raamatukogu haldusjuhtimine	9
2.5.1. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.....	9
2.6. Raamatukogu arendustegevused.....	10
2.7. Raamatukogude koostöö.....	10
3. Kogud.....	10
3.1. Komplekteerimise põhimõtted.....	10
3.1.1. Raamatute komplekteerimine.....	11
3.1.2. Perioodika komplekteerimine	11
3.1.3. Auviste komplekteerimine	11
4. Raamatukoguteenused.....	12
4.1. Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.....	12
4.2. Raamatukogu kasutamine	12
4.3. Lasteteenindus	12
4.3.1. Üritused.....	13
4.3.2. Näitused	15
4.3.3. Kasutajakoolitus.....	15
4.4. Erivajadustega sihtrühmade teenused	15
4.5. Raamatukogu kultuurikeskusena	15
4.6. Raamatukogu koolituskeskusena.....	18
4.7. Raamatukoguteenuse turundus	19
4.8. Bibliograafia- ja infotöö.....	19
4.8.1. Andmebaaside loomine.....	19
4.8.2. Infopäringud.....	19
4.8.3. Trükised ja veebiväljaanded.....	19
Kokkuvõte	20

Maakond	Elanike arv (01.01.14)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Viljandi	50096	33	8	41

1. Põhilised tegevussuunad

1.1. Tegevussuunad 2014

- 1.1.1. Tegevuste pakkumine erinevatele lugejarühmadele.
- 1.1.2. Laste lugemisharjumuse suurendamine. Uue algatusena kaasati Viljandi Linnaraamatukogus lugemiskoer laste lugemisharjumuste ja oskuste parendamiseks.
- 1.1.3. Elukestva õppe võimaluste mitmekesistamine. Täiskasvanud Õppija Nädala (TÕN) „Õige aeg on õppida“ Viljandi linna ja maakonna ürituste koordineerimine.
- 1.1.4. Raamatute ööpäevaringse tagastamisvõimaluse loomine Viljandi Linnaraamatukogus.
- 1.1.5. Töötajate pädevuse tõstmine. Maakonna raamatukoguhoidjatele korraldati õppereise eesmärgiga tutvuda kultuurilooga ja erinevate raamatukogude töökorraldusega. Toimus rahvusvaheline ühisseminar Valmiera raamatukogus.

1.2. Raamatukogude tegevused spordiaastal

- 1.2.1. Näitused ja näituste sarjad spordist, sportlastest, liikumisest.
- 1.2.2. Etlugemised „Sport ja liikumine lastekirjanduses“.
- 1.2.3. Tervishoiualased loengud.
- 1.2.4. Sportlikud mängud lastekirjanduse põhjal.
- 1.2.5. Maakondlik põhikoolide mälumäng „Eesti sport ja sportlased läbi aegade“.
- 1.2.6. Kõnnikeppide laenutamine, vererõhu mõõtmine (Kamara raamatukogu).

1.3. Tegevussuunad 2015

- 1.3.1. Jätkata 2014. aasta oluliste tegevustega.
- 1.3.2. Muusika-aasta raames muusika-alase kirjanduse tutvustamine.
- 1.3.3. Korraldada välisriikide raamatukogudega ühisseminare.
- 1.3.4. Tihendada kontakte omaavalitsuste juhtidega.
- 1.3.5. Kogude korrastamine.
- 1.3.6. Alustada Viljandi maakonna raamatukoguvõrgu arengukava/arengusuundade väljatöötamist.

2. Juhtimine

2.1. Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud

- 2.1.1. Kolga-Jaani valla raamatukogude töötajate uued ametijuhendid.
- 2.1.2. Mõisaküla raamatukogu põhimäärus 19.06.2014 nr 11 – Raamatukogu täidab kooliraamatukogu ülesandeid.
- 2.1.3. Võhma raamatukogu 3-liikmelise nõukogu moodustamine.
- 2.1.4. Karksi valla arengukava 2015-2020 – raamatukogude kujundamine kaasaegseks info-, teabe-, täiendõppekeskuseks, omakultuuri kirjaliku pärandi koondamise kohaks.
- 2.1.5. Kõo valla arengukava 2015-2025 - raamatukogude tegevus.
- 2.1.6. Võhma linna arengukava 2015-2025 vastuvõtmine, näeb ette raamatukogu kolimise Võhma Gümnaasiumi majja.
- 2.1.7. Teenuste hinna kehtestamine – Suure-Jaani vald.
- 2.1.8. Teenuste hinnakirja muutmine Võhma Linnavalitsuse korraldus.
- 2.1.9. Viljandi Linnaraamatukogu arengukava 2015-2017 koostamine.

2.2. Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.13	Seisuga 31.12.14	Muutus %
Eelarve kokku	1106,521	1167,152	5,5
Sh keskraamatukogu	453	444,6	-1,9
Personalikulu	641,422	665,973	3,8
Sh keskraamatukogu	248,93	252,8	1,6
Komplekteerimiskulu	218,782	211,564	-3,3
Sh OV-lt	134,68	128,417	-4,7
Sh riigilt	81,967	81,617	-0,4
Sh keskraamatukogu	64,2	64,2	0
Sh OV-lt	32,4	33	1,9
Sh riigilt	30,2	30,1	-0,3
Infotehnoloogiakulu	33,821	36,88	9
Sh keskraamatukogu	5,6	6,9	23,2

Projektid, toetused (kellelt saadud?)	Periood	Summa
1. Viktoriini „Kultuurikonks“ lõpuürituse paneeldiskussiooni korralduskulude katmine (Hasartmängumaksu Nõukogu)	01.04.-01.06.2014	350,00
2. Viljandimaa noorte 17. omaloominguvõistluse läbiviimine (Viljandimaa Omavalitsuste Liit)	01.02.-30.06.2014	100,00
3. Lasteraamatupäev raamatukogus korralduskulude katmine (Eesti Kultuurkapital)	20.01.-30.04.2014	70,00
4. Maakondliku viktoriinisarja Kultuurikonksuke korralduskulude katmine (Eesti Kultuurkapital)	01.04.-31.05.2014	70,00
5. Maakondliku viktoriinisarja Kultuurikonksuke korralduskulude katmine (Eesti Kultuurkapital)	01.09.-30.12.2014	100,00
6. Põhikoolide mälumäng Pähklipureja I vooru korralduskulude katmine (Eesti Kultuurkapital)	01.10.-30.10.2014	60,00
7. Viljandimaa parim ettelugeja 2014 korralduskulude katmine (Eesti Kultuurkapital)	01.10-30.11.2014	50,00
8. Õpilasüritused raamatukogus (Viljandimaa Omavalitsuste Liit)	2014	200,00
9. Põhikoolide mälumäng Pähklipureja (Viljandimaa Omavalitsuste Liit)	2014	200,00
10. Pisipõnni pooltund, mudilastund- (Kultuuriministeerium)	2014	375,00
11. Jõulunädal raamatukogus – (Viljandi Linnavalitsus)	12.2014	225,00

12. Saja rahva lood – (Kultuuriministeerium)	2014	300,00
13. Ameerika Teabepunkti stipendium (Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Eestis)	10.01.2013- 30.09.2014	1875,47
14. Raamatukoguhoidjate pädevuse tõstmine (Kultuuriministeerium)	01.04.2014- 30.09.2014	500,00
15. Raamatukoguhoidjate pädevuse tõstmine (Viljandimaa Omavalitsuste Liit)	01.04.2014- 31.10.2014	200
16. TÕN tegevustoetus (Andras)	2014	660
17. Mu kodu on Kildul Vastemõisa harukogu (Siseministeerium)	01.04.2014- 31.12.2014	653
KOKKU		5988,47

1.-16. Projektide taotlejaks Viljandi Linnaraamatukogu.

Lisaks eraldas 2014. aastal Kultuurkapital Viljandimaa noorte 17. omaloominguvõistluse laureaatile 300€ preemiafondi, mis jaotati vastavalt žürii otsusele. Stipendiumilepingud võitjatega sõlmis Kultuurkapital.

Mitmed raamatukoguhoidjad tegutsevad aktiivselt MTÜ-s ja kirjutavad projekte. Näiteks Mulgi lauamängud, taotleja MTÜ Tarvaste Muuseumi Sõprade Selts (rahastaja Kultuuriministeerium) 1400 €.

Tuhalaane raamatukogu koostöös Tuhalaane MTÜ-ga on saanud erinevate projektidega kogukonna hüvanguks ja külamaja 2. korruse väljaehitamiseks 42653 €.

Toetusprojektid võimaldasid luua lisaväärtusi, korraldada erinevaid üritusi ja koolitusi.

2.3. Struktuur

Maakonna raamatukogude võrgus suuri muudatusi ei toimunud. Kõik raamatukogud jätkasid tegevust. Mõisaküla raamatukogu liideti kooliraamatukoguga. Lahtiolekuajad muutusid Mõisakülas ja Võhmas.

2014. aastal loodi Viljandi vald (ühines 4 valda). Vallas on 13 raamatukogu.

2.4. Personali juhtimine ja areng

Maakonnas personali koosseisudes muudatusi ei olnud. Töötaja vahetus ühes raamatukogus, üks töötaja läks pensionile.

Viljandi Linnaraamatukogu töötajate kuulumine nõukogudesse ja töörühmadesse:

- Laas, Triin – 2015. aasta rahvusvaheliste hansapäevade lasteala programmijuht;
- Liivakivi-Minina, Marge – Sakala Kalender väljaande loominguline kollektiiv;
- Lubi, Reet - Eesti Rahvaraamatukogude Nõukogu aseesimees;
- Raudsepp Linnupuu, Veronika - ERÜ Uue Mõtte töörühma juht;
- Rüütel, Ülle – Urrami töörühma liige; Täiskasvanud Õppija Nädala maakonna koordinaator;
- Raudsepp, Epp – ERÜ Lasteteeninduse toimkonna juhatuse liige;
- Vahtra, Rene – ERÜ Kataloogimise töörühma liige.

2.4.1. Ülevaade täienduskoolitustest 2014

Raamatukogu	Koolituste arv	koolitus-tundide arv	osalejate arv	koolituseks kulutatud €
Abja	5	45	2	162
Halliste	3	16	1	30
Heimtali	3	20	1	48
Holstre	3	20	1	30
Kamara	1	5	1	30
Karksi	1	4	1	30
Karksi-Nuia	3	16	1	30
Karula	1	4	1	30
Kolga-Jaani	2	9	2	30
Kõo,Pilistvere	8	148	2	241
Kõpu	4	96	1	265
Leie	3	16	1	30
Lilli	0	0	0	30
Meleski	2	9	1	30
Mõisaküla	4	50	2	175
Oiu	1	4	1	30
Paistu	3	16	1	30
Puiatu	3	16	1	30
Päri	0	0	0	30
Pärsti	3	16	2	30
Ramsi	3	16	2	30
Saarepeedi	2	365	1	160
Suure-Jaani	10	289	8	770
Tarvastu	5	140	5	365
Tuhalaane	0	0	0	30
Tänassilma	4	20	1	48
Uusna	5	30	1	248
Vana-Võidu	3	111	1	210
Viiratsi	4	94	2	30
Võhma	5	130	1	359
Õisu	5	121	1	325
Viljandi	14	334	25	1964
Kokku	113	2020	66	3756

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
1. Arenguestluste korraldamine	Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor	7

2. Eesti keel ametikeelena dokumentides	Viljandi Linnaraamatukogu	49
3. Elupäästev esmaabi	SA Tartu Kiirabi	2
4. Esmaabiandja täiendusõpe	Juunika Koolitus	3
5. Infopädevuse alused (e-kursus)	Tartu Ülikooli elukestva õppe keskus	1
6. Isikuandmete töötlemise nõuete kohaldamine ning teabe avalikustamine raamatukogus	Viljandi Linnaraamatukogu	53
7. Kaasaegne dokumendihaldus ja arhiivitöö	Personali Arenduskeskus	1
8. Kaasaegne lastekirjandus	ERÜ Kooliraamatukogude sektsioon	1
9. Kriisid meie elus ja arengus	Koolituskeskus Vilko MÜ	1
10. Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	TÜ sotsiaal- ja haridusteaduskond	2
11. Meistrite mäng	Avatud Meele Instituut	1
12. MS Exceli algkursus	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	1
13. MTÜde majandamine: toote- ja teenusearendus	Viljandimaa Arenduskeskus	1
14. Muuseumiõpetajate 5.suvekool	Eesti Rahva Muuseum	1
15. Projektijuhtimise baaskursus	MTÜ Keskkond ja Kultuur	1
16. Raamatukoguhoidja kui õpetaja ja koolitaja	ERÜ Maaraamatukoguhoidjate sektsioon	5
17. Rahvaraamatukogude komplekteerijate koolituspäev	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	1
18. Rahvaraamatukogude komplekteerimise töörühma jätkukoolitus	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	1
19. Rahvaraamatukogude suveakadeemia	TÜ sotsiaal- ja haridusteaduskond	7
20. Rahvaraamatukogude suveseminar-laager Raamatukogud liikumises	Eesti Rahvusraamatukogu	2
21. Rahvusraamatukogu otsinguportaal. DIGAR. Sotsiaalmeedia rakendamine raamatukogus.	Eesti Rahvusraamatukogu	43

Raamatukogud ja autoriõigus		
22. Saksa keel	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia	1
23. Vabatahtlike kaasamine – rõõmud ja mured	Viljandimaa Arenduskeskus	1
24. Vaimse kultuuripärandi koolitus	Rahvakultuuri Keskus	1
25. Vaimse tervise toetamine töökohal	Tervise Arengu Instituut	25
26. Väiketrukiste kujundamine algajatele	Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool	2
27. Õpiõhin uues kuues	Tartu Ülikooli elukestva õppe keskus	2

Stažeerimine Tallinna Keskraamatukogus – Viljandi Linnaraamatukogu 2 töötajat. ERÜ lasteteeninduse toimkonna korraldatud õppereis Soome raamatukogudesse – Viljandi Linnaraamatukogu 2 töötajat.

2.4.2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

2.4.2.1. Härm, Aita – Eesti kirjandusauhinnad.

2.4.2.2. Kuhu, Kalli – Sõakaid naisi Viljandimaal(t).

2.4.2.3. Kuusik, Astrid – Heimtali raamatukogu ajalugu.

2.4.2.4. Lubi, Reet – Huvitegevus Viljandi Linnaraamatukogus.

2.4.2.5. Lubi, Reet – Noorte ootused ja hoiakud raamatukogu suhtes ja huvitegevus raamatukogus Viljandi Linnaraamatukogu näitel.

2.4.2.6. Lubi, Reet – Viljandi Linnaraamatukogu teenused ja koostöövõimalused koolidega.

2.4.2.7. Lubi, Reet, Hendrikson, Kalli – Viljandi Linnaraamatukogu: tervist edendav töökoht aastast 2009.

2.4.2.8. Lubi, Reet, Vahtra, Rene – ürituse „Raamaturokk“ õpituba. Lugemise tähtsus inimese arengus.

2.4.2.9. Porkanen, Ingrid – Abja raamatukogu tegevus 2014. aastal.

2.4.2.10. Raudsepp, Epp – Lastega filosoferimine.

2.4.2.11. Raudsepp, Epp – Lugemine – kohustusest vajaduseks.

2.4.2.12. Raudsepp, Epp – Noorte uudiskirjandus.

2.4.2.13. Raudsepp, Epp – Raamatukogu – mitte ainult raamatud.

2.4.2.14. Raudsepp, Epp – Üleriigilised ja maakondlikud lasteüritused.

2.4.2.15. Raudsepp Linnupuu, Veronika – Eesti seisukohad IFLA trendiraportile.

2.4.2.16. Raudsepp Linnupuu, Veronika – Eesti andmebaasid.

2.4.2.17. Raudsepp Linnupuu, Veronika – Kuidas korraldada üritusi?

2.4.2.18. Raudsepp Linnupuu, Veronika – Eesti raamatukogundus muutuv maailmas.

2.4.2.19. Raudsepp Linnupuu, Veronika – Uue Mõtte töörühma tööst ja IFLA trendiraportist.

2.4.2.20. Rüütel, Ülle – TÜ lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia programmijuht.

2.4.2.21. Sööt, Olga – Seltsielust Pärstis.

2.4.2.22. Sööt, Olga – Jõulukombed.

2.4.3. Maakonnaraamatukogu osa koolituste korraldamisel

Viljandi Linnaraamatukogu korraldatud koolitused, loengud, õppereisid:

2.4.3.1. Koolitus: Isikuandmete töötlemise nõuete kohaldamine ning teabe avalikustamine raamatukogus.

- 2.4.3.2. Koolitus: Rahvusraamatukogu otsinguportaal. DIGAR. Sotsiaalmeedia rakendamine raamatukogus. Raamatukogud ja autoriõigus (koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga).
- 2.4.3.3. Koolitus: Eesti keel ametikeelena dokumentides.
- 2.4.3.4. Loeng: Demograafilisest situatsioonist Viljandimaal täna ja homme.
- 2.4.3.5. Loeng: Ei saa me läbi Lätita: Eesti-Läti kultuuriloolisi seoseid. Loeng oli sissejuhatuseks õppereisile Lätti.
- 2.4.3.6. Loeng: Hansaaegne pärandkultuur.
- 2.4.3.7. Paneeldiskussioon autoriõigustest.
- 2.4.3.8. Koolitused kooliraamatukoguhoidjatele:
  - 2.4.3.8.1. Kirjete koostamine kataloogis Urram.
  - 2.4.3.8.2. Kaasaegne lastekirjandus.
- 2.4.3.9. Õppereisid töötajate pädevuse tõstmiseks:
  - 2.4.3.9.1. Tutvumine Eesti Maailikooli raamatukogu ja töökorraldusega, Eesti Kirjandusmuuseumi kogudega.
  - 2.4.3.9.2. Tutvumine Läti raamatukogude ja kultuurilooga.
  - 2.4.3.9.3. Maaraamatukoguhoidjate päev Paides.
- 2.4.3.10. Ühisseminar Valmiera raamatukogus.
- 2.4.3.11. Individuaalkoolitused perioodika kirjete koostamiseks ja vallalehtede bibliografeerimiseks.

2.4.4. Erialahariduse omandamine

- 2.4.4.1. Kutsekoolitus Eesti Rahvusraamatukogus, kutsetunnistus Raamatukoguhoidja kutse 6 kutsekvalifikatsioon -1 töötaja.
- 2.4.4.2. TÜ Infoharidusosakonna bakalaauruse taseme õppe lõpetas 1 töötaja.

2.4.5. Töötajate tunnustamine

- 2.4.5.1. Merle Rang – Parim maaraamatukoguhoidja 2013, ERÜ.
- 2.4.5.2. Veronika Raudsepp Linnupuu – Parim noor raamatukoguhoidja 2013, ERÜ.
- 2.4.5.3. Nele Grosthal – tänukiri, Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Eestis.
- 2.4.5.4. Reet Lubi – tänukiri, Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Eestis.
- 2.4.5.5. Elle Sihver – tänukiri, Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Eestis, Viljandi Linnavalitsus.
- 2.4.5.6. Olga Sööt – tänukiri, Eesti Rahva Muuseum, Viljandimaa Omavalitsuse Liit.
- 2.4.5.7. Maire Killar – tänukiri, Viljandi Linnavalitsus.

2.5. Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Üldiselt on raamatukogude olukord hea. Maakonnas on halvas seisus Oiu ja Meleski raamatukogud. Halliste raamatukogus on ruumipuudus. Sanitaarremonti teostati Kamara, Pärsti, Viljandi Linnaraamatukogus. Päre raamatukogus purunes lae konstruktsioon. Aasta lõpul algasid remonditööd. Viljandi Linnaraamatukogu teenindusruumid on ebapiisavalt valgustatud, mis takistab tööd ja on ebaturvaline. Lisaks elektrisüsteemi projekteerimisvigadele viivitab hoonet haldav asutus sageli elektripirnide vahetamisega.

Väluste harukogu asukoht muutus, raamatukogu kolis korterelamusse. Tääksi harukogu ruumid Tääksi koolis vahetusi. Enne olid kogu ja laenutusruum teineteisest kaugel erinevates ruumides, nüüd on ruumid kõrvuti ja moodustavad ühtse terviku.

Liikumispuudega inimestele on juurdepääs tagatud 10 raamatukogus. Neljas raamatukogus on juurdepääs planeeritud luua 2015. aastal.

2.6. Raamatukogu arendustegevused

2.6.1. Riistvara uuendamine: Meleski, Pärsti, Karula. Holstre koolis avati arvutiklass 11 arvutiga, mis pärast tundide lõppu on kasutuses AIP-na. Viljandi Linnaraamatukogus vahetati välja 6 arvutit.

2.6.2. Infokiosk: Viljandi Linnaraamatukogu.

2.6.3. Interneti kiiruse parendamine: Pärsti.

2.6.4. WiFi leviala: Leie.

2.6.5. Tarkvara uuendamine: Saarepeedi.

2.6.6. Corel Draw litsentsid: Viljandi Linnaraamatukogu.

2.6.7. Viljandi Linnaraamatukogu veebilehe üleviimine KOVTP-2 keskkonda.

2.6.8. Uus koduleht: Tarvastu.

2.7. Raamatukogude koostöö

Raamatukogud teevad jätkuvalt koostööd teiste organisatsioonidega. Koostöösuhteid on kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil. Põhilised partnerid: mälu-, haridus- ja omavalitsusasutused.

Näiteks: Karksi-Nuia raamatukogu tegi koostööd vallavalitsusega (trükiste jaoks materjalide kogumine ja koostamine, vallalehe toimetamine), kultuurikeskusega (materjalide otsimine ürituste korraldamiseks, osalemine näituste koostamisel), noorteteatriga „O“ (esinemine raamatukogu üritustel), Karksi Haridusseltsiga (fotode kogumine ja töötlemine kogumiku jaoks), Aianduse ja Mesinduse Seltsiga (meepäeval ettelugemine raamatukogus), August Kitzbergi Sõprade Seltsi ja gümnaasiumiga (kirjaniku 160. sünnipäevaks koostatud fotonäitus), Mulgi Kultuuri Instituudiga (Mulgimaa turismikaardi kordustrukki koostamine).

Viljandi Linnaraamatukogul on tihe koostöö Ameerika Suursaatkonnaga. Ühiselt tähistati Ameerika Teabepunkti aastapäeva ja korraldati videokohtumisi.

Toimus Eesti-Läti ühisseminar Valmieras, kus osalesid Viljandi maakonna ja Valmiera piirkonna raamatukoguhoidjad. Viljandi Linnaraamatukogus avati Valmiera kunstikooli näitus. 2014. aastal alustas Viljandi Linnaraamatukogu koostööd Viljandi Haiglaga. Koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskusega avati raamatukarusell haigla lasteosakonnas. Haigla fuajees alustas tegevust avatud raamatukogu.

Viljandi Linnaraamatukogu osaleb koostöös Viljandi Huvikooliga projektis "HUKK-AP ehk Huvikoolide Kaasamise ja Arengu Programm." Projekt on rahastatud Euroopa Majanduspiirkonna toetuste programmist „Riskilapsed ja –noored“. Viljandi linnaraamatukogu osa on läbi viia hariduslike erivajadustega lastele eesti keele tunde, milles kasutatakse tänapäevast lastekirjandust ning erinevaid draama- ja loovtöid. Eesmärgiks arendada õpilaste sotsiaalseid oskusi, laiendada igapäevast keelekasutust, tekitada huvi lugemise vastu.

Omniva teeninduspunktid tegutsevad Halliste ja Paistu raamatukogudes.

3. Kogud

Aasta jooksul korrastati mitmes raamatukogus kogu (Karksi, Suure-Jaani, Pilistvere, Kõo, Oiu). Viljandi Linnaraamatukogu jätkas 2013. aastal alustatud tööd Männimäe osakonna kogu integreerimisega põhikogusse, liigsed eksemplariid kustutati.

3.1. Komplekteerimise põhimõtted

Viljandi Linnaraamatukogu komplekteerib teavikud kõigile maakonna rahvaraamatukogudele. Komplekteerimisel juhindutakse väljatöötatud komplekteerimise põhimõtetest ja riigipoolse toetuse lepingust. Maakonna raamatukogud ostsid ilmunud teavikutest valikut tehes reeglina ühe eksemplari nimetustest, linnaraamatukogu eesti ilukirjandust 2-3 eksemplari, tõlkekirjandust 1-2 eksemplari, väärtkirjandust ja väga nõutud nimetusi rohkem. Teabekirjandust komplekteeriti linnaraamatukokku peaaegu kõik eesti keeles ilmunud

nimetused 1-2 eksemplari. Valikud tehti vastavalt rahalistele võimalustele. Teavikuid tellitakse üks kord nädalas tellimisnimekirja alusel. Nädala nimekirjas on keskmiselt 70-80 nimetust. Järelkomplekteerimine oli aktiivne, kasutati palju kirjastuste sooduskampaaniate pakkumisi. Trükised kallinesid ka 2014. aastal ja tavahinnaga ei ole võimalik kõike vajalikku soetada, seda eriti väikese elanike arvuga piirkonna raamatukogudel.

Uuendusena hakati teavikute tellimisnimekirju täitma veebikeskkonnas. Uus lahendus võimaldab komplekteerimist paremini koordineerida. Raamatukoguhoidjad näevad kõigi maakonna raamatukogude tellimissoove, mis võimaldab mitmekesisemat komplekteerimist ja suurendab maakonnasisest RVL-i.

- annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetusi saadi erinevatelt organisatsioonidelt ja eraisikutelt. Komplekteerimisosakonna kaudu vahendati maakonna raamatukogudele 619 nimetust, kokku 1239 eksemplari, nendest auviseid 50. Annetuste osakaal oli kogu maakonna teavikute juurdetulekust 8 %, linnaraamatukogul 10%. Kõige enam saabus annetusi Eesti Hoiuraamatukogu vahendusel – raamatukogudes nõutud vanemad ja uued teavikud. Näiteks „Eesti Päevalehe“ sarja väljaanded. EEK Mainor kinkis 20 eksemplari Mati Laose „Mainori lugu“. Suure annetuse tegi Sakala Malev. Annetasid ka eraisikud.

3.1.1. Raamatute komplekteerimine

Viljandi maakonna rahvaraamatukogud soetasid 2014. aastal 14667 eksemplari raamatuid. Ilukirjandust komplekteeriti 69,5%, võõrkeeltes 1505, sh vene keeles 877 eksemplari s.o. 10,3%. Võrreldes 2013 aastaga vähenes nii ostetud nimetuste (-170) kui ka eksemplaride arv (-786). Raamatu keskmine hind oli 2013. aastal 11.06 eurot ja 2014. aastal 11.29 eurot. Ilu- ja lastekirjanduse osakaal ostudest. oli kogu maakonnas 70 %, teabekirjanduse osakaal oli 30%. Võrreldes 2013. aastaga oli see 4% enam. Järjekordade vähendamiseks suurendas Viljandi Linnaraamatukogu nõutud raamatute eksemplaarsust.

E-raamatuid soetatud ei ole, sest raamatukogudel puudub vastav keskkond. E-lugerite laenutamise vastu huvi puudub, sest lugeriga saab laenutada ainult neid teoseid, millel autoriõigus on lõppenud.

3.1.2. Perioodika komplekteerimine

Komplekteerimisosakonna vahendusel osteti kultuuriperioodikat. Komplekteerimisel arvestati, et igas vallas oleks komplekt kultuuriperioodikat. Viljandi Linnaraamatukogus telliti kultuuriperioodikat jätkuvalt kahes aastakäigus. Ülejäänud perioodika soetas iga raamatukogu ise vastavalt eelarves olevale summale. Lugejate huvi perioodika vastu on suurenenud. Nõudlust arvestades tellisid raamatukogud rohkem nimetusi. Näiteks Viljandi Linnaraamatukogu tellis 176 nimetust ajakirju, 2013. aastal telliti 136 nimetust, kokku 194 aastakäiku. Kokku telliti maakonda 986 aastakäiku ajakirju, so 12,2% rohkem kui 2013. aastal. Perioodikat telliti eesti, inglise, saksa ja vene keeltes.

3.1.3. Auviste komplekteerimine

Kokku komplekteeriti 232 auvist, neist ostudena 166. Viljandi Linnaraamatukogu Ameerika Teabepunkti lisandus 16 auvist. Võrreldes 2013. aastaga osteti 33 auvist rohkem, annetuste osakaal vähenes. Vajadus audioraamatute järele on jätkuvalt suur, sest välja antud nimetuste arv ei rahulda lugejate nõudlust.

- Kataloogid

Jooksvalt korrastati Urrami andmebaasi, eemaldati dubletseid kirjeid. Jätkati kirjete sisestamist Urrami kodulooportaali.

4. Raamatukoguteenused

Üleminek raamatukoguprogrammi uuele versioonile toimus 2013. aastal. Programmi arendused ja uuendused jätkusid 2014. aastal. Uuendusena on elektronkataloogis võimalus lisada kirjetele annotatsioon ja teaviku kaanepilt. Loodud on võimalus uudiskirjanduse nimekirjade koostamiseks. Antud võimalused muudavad avaliku kataloogi atraktiivsemaks. Kasvanud on maakonna ja vallasiseste RVL-i laenutuste arv.

Viljandi Linnaraamatukogus loodi võimalus ööpäevaringseks teavikute tagastamiseks – välisukse juurde paigutati raamatute tagastuskast, kuhu saab laenutatud teavikuid tagastada.

4.1. Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Raamatukogudes on kättesaadavad kohalike omavalitsuste dokumendid. E-teenuste osas vajatakse tihti töötajate abi. Enamuses maakonna raamatukogudes on lugejatel võimalik kasutada AIP arvuteid. AIP-i kasutatakse rohkem suvekuudel, kui inimesed reisivad. Palju kasutatakse WiFi ühendust isiklike seadmetega.

4.2. Raamatukogu kasutamine

Raamatukogud	Lugejad 2013	Lugejad 2014	Muutus %
Kokku	18419	17301	-6,1
Sh keskkogu	7079	6753	-5

Raamatukogud	Külastuse 2013	Külastused 2014	Muutus %
Kokku	305575	283589	-7,2
Sh keskkogu	129578	116864	-9,8

Raamatukogud	Virtuaal- külastused 2013	Virtuaal- külastused 2014	Muutus %
Kokku	73190	55689	-23,9
Sh keskkogu	54324	41586	-23,4

Raamatukogud	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus %
kokku	489077	468679	-4,2
Sh keskkogu	213887	203259	-5

Raamatukogude põhinäitajad on langenud. Osades raamatukogudes on muutus positiivne. Kasutajate arv kasvas Halliste, Suure-Jaani, Meleski ja Tuhalaane raamatukogus. Külastuste arv kasvas Heimtali, Leie, Meleski, Mõisaküla, Pärsti, Saarepeedi, Tuhalaane, Tännassilma, Uusna ja Vana-Võidu raamatukogus.

Virtuaalkülastuste languse üheks põhjuseks on e-kataloogi kasutamine otse www.lugeja.ee. Urrami eelmise versiooni aadress oli lugejatel keeruline meelde jätta ja kataloogi sisenemiseks kasutati raamatukogu kodulehte. Suurenenud on ajalehtede laenutuste arv.

4.3. Lasteteenindus

Maakonna lasteteeninduse üldised arvulised näitajad jätkavad langustendentsi. Laste osakaal maakonna lugejate koguarvust moodustas 25,1%. 2013. aastal oli see 23,3%. See annab kinnitust kui oluline on raamatukogus töö lastega.

Raamatukogu	Lugejad 2103	Lugejad 2014	Muutus %
Linna/maak rmtk	4300	4171	-3%
Sh keskk	1743	1559	-10,5%

Raamatukogu	Külastused 2013	Külastused 2014	Muutus %
Linna/maak rmtk	75911	71075	-6,3%
Sk keskk	23802	22683	-4,7%

Raamatukogu	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus %
Linna/maak rmtk	56152	56776	+6,2%
Sh keskk	23495	24497	+4,3%

Viljandimaal jätkub elanikkonna vähenemine, koolide reorganiseerimised. Koolides on vähenenud õpilaste arv, maakonna koolides on toimunud õpilaste koondumine liitklassidesse, väiksemate koolide muutmine gümnaasiumite filiaalideks (Suure-Jaani vald, Tarvastu vald). Vastukaaluks üldistele arvnäitajatele on raamatukogusid, kus laste osakaal lugejate üldarvust kasvas. Hea koostöö on kirjandusõpetajatega, kes sageli tunde raamatukogus läbi viivad (Võhma). Õpilaste arvu kasv koolis kajastub ka lugejate arvu kasvus (Olustvere). Ühendatud rahva- ja kooliraamatukogude koostöö kooliga tõstis raamatukogu kasutatavate laste arvu (Tänassilma, Mõisaküla). Lugejate arv suurenes Paistus ja Saarepeedil. Laenutuste üldarv Viljandi maakonnas tõusis. Selle põhjal saab väita, et Eestis ilmub palju head lastekirjandust, mida lastele soovitada.

Lastele suunatud üritused ja ettevõtmised on enamuses raamatukogudes toimunud koostöös koolide, lasteaedade, noortekeskuste, külamajade, seltside ja teiste raamatukogudega. Laste lugemisharjumuste parendamine on raamatukogud seadnud kogude komplekteerimisel prioriteediks laste- ja noortekirjanduse. Jätkuvalt on noorte seas populaarsed noortekirjanduse sarjad, ulme- ja põnevusjutud. Kirjanduse tutvustamiseks koostati illustreeritud soovitusnimestikke ja flaiereid (Karksi-Nuia, Viljandi).

Paljudes raamatukogudes on välja kujunenud traditsioonilised ürituste vormid, mis jätkuvalt lapsi raamatukokku toovad.

4.3.1. Üritused

4.3.1.1. **Maakondlikud üritused.** Viljandi Linnaraamatukogu korraldatud üritustel osalesid aktiivselt maakonna raamatukogud.

4.3.1.1.1. Viktoriinisari Kultuurikonksuke – eesmärgiks on suunata lapsed lugema eesti lasteperioodikat. Õpilased vastavad igal kuul ajakirjades „Hea Laps“, „Täheke“ ja „Minu maailm“ ilmunud artiklite põhjal koostatud küsimustele. Sarjas osaleb palju lapsi kogu maakonnast, sellele aitavad kaasa kohalike raamatukogude töötajad (Holstre, Leie). Sarja jooksul korraldati kaks tänuüritust, kus kohtuti kirjanike või ajakirjade tegijatega. Igal kuul loositakse välja kultuurikonksukese logoga kruusid. Mängu kaudu avastavad õpilased ajakirjad. Viktoriinis osaleva poisi hinnang: *ootan igal kuul ajakirja Minu maailm- see on jube cool*“.

4.3.1.1.2. Põhikoolide õpilastele suunatud mälumäng „Pähklipureja“ toimus juba 8. hooaega. Õppeaasta jooksul toimub kolm vooru. Mängu teemad on valitud osalejate tagasisidet analüüsides.

4.3.1.1.3. Täringumäng – 4. klasside õpilastele lasteraamatupäeva tähistamiseks.

4.3.1.1.4. Infootsivõistlus – eesmärgiks õpetada teatmekirjanduse kasutamise oskusi. Võistlusele eelneb õppetund, kus õpetatakse teatmekirjanduse kasutamist ja tutvustatakse

erinevaid teatmeteoseid. Seda formaati kasutatakse ka teistes maakonna raamatukogudes (Olustvere, Viiratsi).

4.3.1.1.5. Ettelugemisvõistlus toimus 8. korda ja oli pühendatud spordi- ja liikumisaastale.

4.3.1.1.6. Rändüritus „Saja rahva lood“ - muinasjutu põhjal ettevalmistatud instseneering erinevate maade ja rahvaste tutvustamiseks külastas paljusid raamatukogusid (Holstre, Öisu, Olustvere, Suure-Jaani, Halliste jt). Tagasiside projektile oli positiivne ja annab linnaraamatukogu huvijuhile innustust projektiga jätkata.

4.3.1.1.7. Inglise keelne ettelugemisvõistlus 8. klassidele toimus 3. korda Viljandi Linnaraamatukogu Ameerika Teabepunktis.

4.3.1.2. Klubilised üritused

4.3.1.2.1. Tegelustuba – Karksi – Nuia raamatukogu korraldab lastele meisterdamistunde, kus taaskasutatavatest materjalidest meisterdatakse.

4.3.1.2.2. Väikeste sõprade meisterdamisklubi (Viljandi) – seotud on raamat ja meisterdamine.

4.3.1.2.3. Pisipõnni pooltund – osalevad lapsed vanuses 1-3 eluaastat (Viljandi).

4.3.1.2.4. Mudilase tund- lastele vanuses 4-5 eluaastat (Viljandi).

4.3.1.2.5. Lasteringide juhendamine koostöös külamajaga (Uusna).

4.3.1.2.6. Igakuine tegelusprogramm – lapsed lahendavad etteantud ülesandeid raamatute abil (Puiatu).

4.3.1.3. Koolivaheaja üritused

4.3.1.3.1. Suvedetektiiv – lastekirjandusel põhinevate küsimuste lahendamine läbi suvise koolivaheaja (Abja).

4.3.1.3.2. Suvi raamatukogus - läbi suve kestev raamatukogumäng iganädalaste erinevate ülesannetega (Viljandi).

4.3.1.3.3. Koolivaheaja tegemised (Viljandi, Vana-Võidu).

4.3.1.4. Võistlused, viktoriinid, mälumängud

4.3.1.4.1. Kuldvillak lastele – mälumäng telemängu formaadis (Karksi-Nuia).

4.3.1.4.2. Lugemisvõistlus – koostöös kooli ja lasteaiaga, kevadel tunnustatakse tublimaid lugejaid (Kolga-Jaani).

4.3.1.4.3. Kirjanduslik otsimismäng – vihjete põhjal leida õige raamat (Karksi-Nuia).

4.3.1.4.4. Emakeelepäeva viktoriin (Heimatali).

4.3.1.4.5. Suure-Jaani valla põhikoolide 5.- 9. klasside jutuvõistlus.

4.3.1.4.6. Jaan Rannapi nimeline omaloominguvõistlus „Tuleviku kool“ (Abja).

4.3.1.4.7. Emakeele e-viktoriin (Vana-Võidu).

4.3.1.5. Teemaatilised ja mängulised üritused

4.3.1.5.1. Teemapäevad: Poistenädal (Kõo), Esivanemate käsitöö (Vastemõisa), Emakeelepäev (Heimatali), Isadepäev (Puiatu), Raamatukoguhoidja erialapäev (Abja).

4.3.1.5.2. Tähtpäevadele pühendatud ettevõtmised: *Halloweeni* meisterdused (Abja), Jõulunädal raamatukogus (Viljandi), Jõulumaa (Vastemõisa).

4.3.1.5.3. Isamaaliste luuletuste lugemise nädal: õpilased lugesid nädala jooksul isamaalisi luuletusi (Holstre).

4.3.1.5.4. Lugemisöö - loetakse, lahendatakse viktoriiniküsimusi, joonistatakse, meisterdatakse, süüakse pannkooke ja õõbitakse raamatukogus (Holstre, Võhma).

4.3.1.5.5. Nõiutud raamatukogu – nõidadeks maskeerunud raamatukogutöötajad lugesid nõiajutte, mängisid tonditeemalisi liikumismänge, laenutamisel kasutati võlusõnu (Abja).

4.3.1.5.6. Kadrikarneval – kostümeeritud tegelasteks olid nii lapsed kui täiskasvanud (Paistu).

4.3.1.5.7. Volbripäev - kostümeeritud nõiapidu (Võhma).

- 4.3.1.5.8. Nukunäidend Kolm pörsakest (Pärsti).
 4.3.1.5.9. Pimekohting raamatuga (Vana-Võidu).

4.3.1.6. Kohtumised

Epp Petrone, Ilona Martson (Viljandi); lastekirjanike tuur - Piret Raud, Ilmar Tomusk, Kertu Sillaste (Olustvere, Viljandi); rahvamuusikud Anu Taul ja Tarmo Noormaa (Pärsti); teadusteater Kolm Pörsakest (Õisu); Ilmar Tomusk (Tänassilma).

4.3.2. Näitused

Lastele suunatud näituste koostamisel arvestati lastekirjanduse tähtpäevi, liikumisaastat, eksponeeriti laste omaloomingut, raamatukogus sai vaadata rändnäitusi. Näiteks: „Üks sõrmus juhib neid.“ Tolkieni Sõrmuste isanda ainetel valmistatud nukkude rändnäitus Eva Kõivu erakogust, „Vilditud muinasjututegelased“ (Viljandi); Heiki Vaheri koomiksid (Kolga-Jaani); „Jõululuuletus aknal“ – raamatukogu akendele kleebiti jõuluteemalised luuletused (Tääksi).

4.3.3. Kasutajakoolitus

Ekskursioonid, teematunnid, ettelugemised – võimalused, mis tutvustavad lastele raamatukogu. Lasteaia rühmad, esimese kooliastme õpilased on kõige sagedamini raamatukogu külastav vanuserühm. Kirjanduse ülevaated toimuvad erinevatel teemadel ja sageli sõltub see koostööst õpetajatega. Viljandi Linnaraamatukogus on lastel võimalus kohtuda lugemiskoeraga.

4.4. Erivajadustega sihtrühmade teenused

Nõudlus koduteeninduse järele suureneb. Koostööd tehakse valla sotsiaaltöötajatega (Viiratsi, Paistu). Koduteeninduse teenust pakutakse Viljandi Linnaraamatukogus alates 2013. aasta oktoobrist. Seoses teenusevajajate arvu suurenemisega loodi 2014. aasta novembris teine grupp. Kolga-Jaani raamatukogu töötajad viisid raamatuid hooldekodusse. Paistu raamatukogu korraldas üritusi valla sotsiaalmajas. Väikestes kohtades viisid raamatukoguhoidjad tihti kirjandust lugejatele koju, kuid teenusena seda fikseerinud pole.

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Viljandi	28	382	21
Võhma	42	3	7
Abja	11	1	1

Teenused teistele asutustele

Raamatukogu	Ürituste arv	Osalejaid
Paistu	3	80
Abja	1	29

4.5. Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu	Näitused/virtuaal-näitused, väljapanekud	Ürituste arv	Üritustel osalenute arv
Abja	17	8	280
Halliste	3	1	22
Heimtali	26	8	154

Holstre	6	5	420
Kamara	0	3	70
Karksi	7	7	69
Karksi-Nuia	33	20	212
Karula	3	2	10
Kolga-Jaani	23	5	70
Kõo	28	11	189
Kõpu	4	3	48
Leie	8	0	0
Lilli	19	6	380
Meleski	4	0	0
Mõisaküla	13	18	720
Oiu	2	1	11
Paistu	11	3	80
Pilistvere	8	1	8
Puiatu	11	20	262
Päri	8	3	49
Pärsti	19	22	402
Ramsi	26	7	103
Saarepeedi	12	0	0
Suure-Jaani	117	71	1558
Tarvastu	47	41	853
Tuhalaane	6	26	519
Tänassilma	26	9	235
Uusna	17	8	95
Vana-Võidu	4	10	251
Viiratsi	12	18	329
Võhma	22	3	105
Õisu	9	8	229
Viljandi	65	129	3498
Viljandimaa kokku	616	477	11231

Raamatukogudel on välja kujunenud traditsioonilised üritused, mis jätkusid 2014. aastal. Raamatukogud on kohtumispaigaks erinevatele huvigruppidele. Näiteks luuleklubi, lauamänguhuvilised. Koos käivad erinevad ühendused.

2014. aastal kohtus maakonna raamatukogudes lugejatega palju kirjandusega seotud inimesi. Viljandi Linnaraamatukogus kohtus lugejatega 22 kirjanikku.

Maakonnas toimus 3 kirjandustuuri: Kultuurkapitali nominendid kevadel (Viljandi), sügisel traditsiooniline kirjandustuur (Viljandi, Tarvastu) ja esmakordselt lastekirjanike tuur (Viljandi, Olustvere).

Lugejatega kohtusid: Marko Kaldur, Juku-Kalle Raid, Hardo Aasmäe, Mika Keränen, Margus Konnula (Suure-Jaani), Lauri Sommer (Pärsti), Kristel Vilbaste, Mikk Sarv (Abja), Elmar Trink (Võhma), Andrus Kivirähk (Viljandi).

Raamatuesitlused: Egert Rohtla (Olustvere), Jaak Kõdar (Karksi-Nuia), Ester Rusing (Tarvastu, Viljandi), Aivi Ross, Aleksandra Tšoba, Elle Eha Are, Viljandi Luuleklubi, Sirje Rätsep (Viljandi).

Populaarsed olid reisimuljete õhtud. Näiteks: India reisist Külma käest kuuma Keralasse (Abja), Reisimuljeid Iraanist (Heimtali), Vabatahtlikuna Siberis (Vana-Võidu), Reisimuljeid Ameerikast (Viljandi). Aktiivselt osaletakse loodus- ja aiandusalastel üritustel.

Toimusid eakatele suunatud üritused, kus kohtuti erinevate külalistega ja tutvustati uut kirjandust (Ennelõuna Karksis, Külätund Puiatus).

Vastemõisa raamatukogu korraldas teist korda suvise raamatukogupikniku Marana lilleaias. Külalisteks olid Valdur Mikita ja Mari Tammar.

Pärsti raamatukogus toimusid läbi aasta luuleõhtud erinevate tähtpäevade tähistamiseks.

Suure-Jaani raamatukogu avas kodulootoa. Koduloo kogu aitasid luua kohalikud elanikud. Raamatukogu tänas kõiki abistajaid tänukirja ja väikese kingitusega ühisel koosviibimisel.

Vana Võidus alustas Dokumentaalfilmiklubi.

Mõisaküla raamatukogu korraldas hoidiste näituse ja degusteerimise. Lisaks oli väljapanek retseptiraamatutest ja retseptide vahetamine. Üritus tõi raamatukokku palju külastajaid, ka mittelugejaid. Hoidiste päev toimus ka Karksi raamatukogus. Üritust kajastati maakonnalehes.

Tortide tutvustamise ja maitsmise päev (Kõo).

Viljandi Linnaraamatukogu Ameerika Teabepunkt tähistas 10. tegevusaastat erinevate sündmustega: näitused, fotovõistlus, ristsõna lahendamine jm.

Raamatukogupäevade raames külastas Viljandi maakonda Tallinna Keskraamatukogu buss Katarina Jee (Vana-Võidu, Uusna, Viiratsi Viljandi).

Raamatukogud korraldasid erinevaid näitusi. Lisaks traditsioonilistele raamatunäitustele eksponeeriti kohalike harrastuskunstnike töid, toodi rändnäitusi.

Mõisaküla raamatukogus Rahvusvaheline karikatuurinäitus Linlane naerab. Vastemõisa harukogus rändnäitus Euroopa maaelu pildis.

Viljandi Linnaraamatukogu koostas virtuaalnäituse Raamatud, mis saanud filmideks.

Lugemisharjumuse kujundamiseks algatatud koostööprojekt Kultuurikonks jätkus, teisel poolaastal muudeti formaati. Loobuti igakuisest viktoriinist ning keskenduti suuremahuliste paneeldiskussioonide ning avalike intervjuude korraldamisele, mida kajastatakse maakonna ajalehes.

4.6. Raamatukogu koolituskeskusena

Raamatukogu	rühmakoolitused		rühmakoolitustel osalenute arv		individuaal-koolitused		individuaalkoolitustel osalenute arv	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Abja	0	1	0	29	4	5	4	5
Halliste	0	0	0	0	0	4	0	4
Heimtali	5	6	62	72	0	4	0	20
Holstre	9	10	78	64	3	4	3	4
Kamara	0	0	0	0	0	0	0	0
Karksi	0	0	0	0	0	0	0	0
Karksi Nuia	1	2	26	35	20	34	19	26
Karula	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolga Jaani	0	0	0	0	4	3	4	3
Kõo	2	2	22	25	3	11	4	12
Kõpu	1	3	6	18	0	0	0	0
Leie	2	2	16	11	1	1	1	1
Lilli	0	0	0	0	2	1	2	2
Meleski	0	0	0	0	0	1	0	2
Mõisaküla	10	12	72	90	14	25	8	16
Oiu	0	0	0	0	0	0	0	0
Paistu	0	0	0	0	1	3	1	4
Pilistvere	0	0	0	0	1	2	1	2
Puiatu	0	0	0	0	0	0	0	0
Päri	0	0	0	0	1	0	1	0
Pärsti	0	0	0	0	0	0	0	0
Ramsi	0	0	0	0	2	3	2	3
Saarepeedi	1	1	11	6	7	10	7	10
Suure Jaani	35	39	262	307	47	33	40	34
Tarvastu	8	8	82	97	37	41	7	41
Tuhalaane	0	0	0	0	0	0	0	0
Tänassilma	1	2	15	20	2	2	2	2
Uusna	0	0	0	0	0	1	0	1
Vana Võidu	2	4	45	76	16	20	16	20
Viiratsi	2	0	14	0	12	7	12	7
Võhma	1	4	10	31	2	3	2	3
Õisu	0	0	0	0	10	6	11	7
Viljandi	26	23	530	456	49	60	49	60
kokku:	106	119	1251	1337	238	284	196	289

Võrreldes eelmise aastaga on raamatukogude roll koolituskeskustena kasvanud. Suurenenud on nii koolituste, kui osalejate arv.

Suurimaks koolituste sihtrühmaks on eakad, kes vajavad abi ID kaardi, e-teenuste ja interneti võimaluste kasutamise osas.

Karksi-Nuia raamatukogu aruandest: *raamatukogu alustas arvuti algõppe koolitustega täiskasvanutele. Kui kuulutasime ajalehes välja arvuti õpitoa algajatele, registreerus koolitusele inimesi, kes mitte kunagi varem ei olnud raamatukogus käinud. Individuaalkoolitusel ollakse julgemad küsima ja personaalne juhendamine annab arvutikasutajale kindlustunde. Kõige rohkem soovisid koolitust pensionärid. Abi vajati ID-kaardi, e-teenuste, erinevate veebilehtede ja Skype'i kasutamisel. Sooviti õppida e-posti aadressi tegemist, e-kirjade saatmist, manuste lisamist, salvestamist ja kustutamist, digiallkirja andmist, tekstitöötlusprogrammi kasutamist, dokumentide blankettide printimist, CD-lt piltide vaatamist, DVD-lt muusika kuulamist jne.*

Õppijatele tutvustatakse erinevaid andmebaase ja nende kasutamist.

Täiskasvanud Õppija Nädala raames korraldasid raamatukogud koostöös Pangaliiduga Rahatarkuse koolitusi (Abja, Tarvastu, Viljandi).

Viljandi Linnaraamatukogu Ameerika Teabepunkis toimusid esmakordselt videokohtumised.

4.7. Raamatukoguteenuse turundus

Raamatukogud kasutasid turunduseks traditsioonilisi kanaleid. Uudiskirjandust reklaamiti raamatukogu e-kataloogi, sotsiaalmeedia (Facebook), flaierte ja kodulehe kaudu. Tegevust portaalis „Kultuurikava“, maakonnalehes „Sakala“, kohalikes vallalehtedes. Suuremad üritused ja tähtsamad arengud leidsid kajastamist ka Raadio KUKU saates „Linnatund“.

Viljandi Linnaraamatukogu paigaldas esmakordselt välireklaami Täiskasvanud Õppija Nädala ja raamatukogupäevade reklaamimiseks. Raamatukogu tegevuse ja info reklaamimiseks hakati kasutama infokioskit.

4.8. Bibliograafia- ja infotöö

4.8.1. Andmebaaside loomine

Uusi andmebaase maakonnas loodud ei ole. Jätkus Urrami andmebaasi redigeerimine ja kirjete sisestamine Urrami kodulooportaali. Täiendatakse koduloolisi väljalõigete mappe.

4.8.2. Infopäringud

Esitati 6683 päringut sh Viljandi Linnaraamatukogule 1961. Infopäringute arv maakonnas on võrreldes 2013. aastaga kasvanud 22%. Vahendatud elektrooniliste dokumentide arv kasvas 20,7%. Kodulooliste päringute arv suurenes Suure-Jaani (avati kodulootuba vt 4.5.) ja Vastemõisa raamatukogus.

4.8.3. Trükised ja veebiväljaanded

4.8.3.1. Sööt, Olga - kultuuriloolised artiklid vallalehele „Üheskoos“, kogumiku „Pärsti“ koostamine.

4.8.3.2. Porkanen, Ingrid; Järvelt, Mariliis - raamatukogu tegemistest ajalehte „Lõuna Mulgimaa“.

4.8.3.3. Torim, Mare - trükise „Karksi läbi objektiiv“ ja „Maale elama“ messile reklaamlehe „Karksi vald“ koostamine; artikkel raamatukogu ajaloost kogumikku „Aastad ja inimesed Karksi kultuuri- ja hariduselus“; materjalide kogumine ja toimetamine vallalehele „Karksi Sõna“.

4.8.3.4. Riisk, Ille; Aus, Inna – Kõo vallalehte artiklid raamatukogutööst, reisimisest ja vallas toimunud tegemistest.

KOKKUVÕTE

2014. aasta oli Viljandi maakonna raamatukogudele üldjoontes edukas ja kuvand maakonnas hea. Säilisid raamatukogud ja töökohad. Raamatukogude tegevust kajastati valla- ja maakonna ajalehtedes. Koostati arengusuundi 2015. aastaks. Kirjutati edukalt projekte ja tehti koostööd erinevatel tasanditel. Viljandi Linnaraamatukogu töötajad osalevad 2015. aasta rahvusvaheliste hansapäevade ettevalmistamisel. Jätkusid pikaajalised traditsioonilised üritused ja algatati uusi ettevõtmisi. Kasvas raamatukogude osatähtsus koolituskeskustena. Osaleti aktiivselt koolitustel ja erinevatel seminaridel/konverentsidel. Uue raamatukoguprogrammi käivitamine algas suurte probleemidega, need suudeti lahendada ja programm on praeguseks omaks võetud nii lugejate, kui töötajate poolt.

2015. aastal jätkame süvendatult tööd laste- ja noorte lugemisharjumuste parendamisega ja Täiskasvanud Õppija Nädala raames suurendame rahvaraamatukogude osatähtsust elukestva õppe keskustena lähtudes IFLA trendiraportist.

Aruande koostasid:

Liivi Metsamaa Viljandi Linnaraamatukogu komplekteerimisosakonna juhataja

Epp Raudsepp Viljandi Linnaraamatukogu lasteosakonna juhataja

Ülle Rüütel Viljandi Linnaraamatukogu peaspetsialist

Aruanne on koostatud Viljandi maakonna raamatukogude 2014. aasta aruannete põhjal.

Kinnitan

Reet Lubi Viljandi Linnaraamatukogu direktor

/allkirjastatud digitaalselt/